

Tommerup november 2022

DANMARK – INDIEN

400 år

Dansborg, Trankebar (K. Helles 2017)

Invitation

til deltagelse i fejringen af 400-året for etableringen af handelsstationen Trankebar den 4. – 5. februar 2023

I november 1618 sejlede en dansk flåde på 5 skibe under kommando af Ove Gedde fra Helsingør mod Indien. 400-året for denne begivenhed fejrede Foreningen Trankebar i november 2018 ved et stort arrangement på Kronborg.

Næsten 2 år senere nåede Ove Gedde til Trankebar. Selv skriver han således i sin dagbog:

”Den 13 satte vi for Byen Trangebari, som siden blev kaldet Dannisborg...”

Ankomsten til Trankebar, som førte til overtagelse af byen som dansk handelsstation og opførelsen af Dansborg, markerer indledningen af 225 års dansk tilstedeværelse i Indien.

Foreningens planlagte fejring af 400-året for denne vigtige begivenhed ved et arrangement i Trankebar i september 2020 kunne desværre ikke gennemføres på grund af Covid-19.

Men nu planlægger vi at gennemføre det aflyste arrangement i weekenden den 4.-5. februar. Ud over den udskudte fejring af 400-året for danskernes ankomst til Trankebar vil arrangementet omfatte indvielsen af den færdigrestaurerede del af Kommandantens Hus i Dronningensgade.

Foreningen Trankebar vil sørge for lokal, indisk deltagelse, idet vi inviterer områdets skoler, institutioner m. m. til at deltage med musik, dans, sang, idræt, leg og andre kulturelle indslag i fejringen. I samarbejde med vore lokale partnere vil vi sørge for opstilling af en scene på Paradepladsen, lydanlæg, lokaler mv. og træffe aftaler med de lokale myndigheder.

Men fejringen af 400-året bør også omfatte kulturelle indslag fra Danmark og anden dansk deltagelse.

Derfor fremsender vi denne opfordring til en bred kreds af danske personer og institutioner om at bidrage til fejringen med kulturelle indslag eller på anden måde.

Vi glæder os til at modtage jeres tilmelding til fejringen.

Hvis I har bidrag til arrangementet (sang, musik, dans, gymnastik, idræt, optræden mm.), vil vi gerne modtage det snarest muligt, dog senest d. 31/12 2022.

Tilmelding og forslag til bidrag sendes til:

Poul Petersen, Nørremarksvej 24, 5690 Tommerup
poul@vestfynsefterskole.dk – 0045 4092 2637

Med venlig hilsen

Poul Petersen

formand for Foreningen Trankebar

www.foreningen-trankebar.dk

Ove Geddés ekspedition til Indien

29. november 1618 – 13. september 1620

(Kørt fra Torben Abd-El-Dayem: *Det ostindiske eventyr*, Fiskeri- og Søfartsmuseet 2006)

1. Ved 3-tiden om natten den 29. november 1618 sejlede en flåde på 5 orlogs- og handelsskibe under kommando af den 23-årige admiral Ove Gedde fra Danmark med kurs mod Ceylon for at opfylde en traktat med kejseren af Candy om dansk militær støtte mod portugiserne og handelsrettigheder til Danmark. Ombord var lidt over 500 soldater og søfolk. Der var aftalt 4 opsamlings- og mødesteder for at holde sammen på flåden. Alligevel savnede Gedde ofte kontakt med flere skibe på den lange rejse.
2. Ved Kap Verde blev Ove Gedde angrebet af sørøvere, som han besejrede. To sørøverskibe blev erobret og indlemmet i flåden. De tilfangetagne besætninger blev senere beordret til at sværge troskab til den danske konge.
3. Da Ove Gedde med 55 mand den 11. marts sejlede til det afrikanske fastland efter frisk vand, blev de overfaldet af indfødte, som tog 31 mand til fange. Det lykkedes dog at få de 19 frigivet igen, men 12 mand måtte efterlades som slaver hos den lokale stamme.
4. Ved Ove Geddés ankomst til Taffelbugten lå der her 8 engelske skibe for anker. Efter nogle dages usikkerhed blev begge parter fredelige hensigter fastslået ved, at Ove Gedde og den engelske admiral besøgte hinanden og skålede for de to landes konger. Da et yderligere dansk skib senere nåede frem til Taffelbugten, løb det på grund, blev smadret og udplyndret af engelske søfolk. Ved afsejlingen fra Kap Det Gode Håb var omkring 200 mand afgået ved døden på grund af sygdom eller ulykker. Flåden havde således efter de første 8 måneder mistet ca. 2/5 sit mandskab.
5. På vejen mod Comorerne sendtes en båd ind til Mocambiques kyst efter vand. Under tilbageturen gik båden imidlertid tabt i stormen, 6 mand druknede og resten reddede sig ved at svømme i land, hvor de blev overfaldet af indfødte, som røvede alt, hvad de havde på sig.
6. I Comorerne kastede Ove Gedde anker ved øen Anjouan, hvorfra der sendtes en båd til det aftalte mødested ved øen Camotte. Den vendte imidlertid tilbage uden at have fundet tegn eller breve fra de manglende skibe, og desuden med advarsel mod at sejle derhen på grund af stor fare for forlis. Indfødte havde fortalt, at jagten Øresund tre måneder tidligere var gået på grund i indløbet, men dog hurtigt var kommet fri igen. Under opholdet ved Anjouan blev der indgået aftale med øens dronning om indkøb af levnedsmidler og andre nødvendige forsyninger til flåden.
7. Den 5. januar blev kursen omlagt, så flåden nu sejlede ud i Det indiske Ocean mod Maldiverne. Men det blev snart klart, at man ikke vidste, hvor man befandt sig. Den 26/2 ankrede flåden op ved en ukendt kyst (Afrika eller ø ved Adenbugten?), hvor man mistede en båd, der var sendt ind til stranden. En kadet druknede, de øvrige frarøvet alt, hvad de havde på sig og båden stjålet af de indfødte. Det lykkedes dog senere at få frisk vand og proviant mod penge, tøjstykker og perler mm., der var blevet efterladt på stranden, og som de indfødte modtog med glæde og dans.
8. Ved Sokotra mødte flåden et skib, som straks forsøgte at stikke af. Det blev indhentet og erobret, men uden mandskab, som var flygtet. Skibets ladning blev fordelt på de danske skibe og derefter blev det stukket i brand.
9. Efter ankomsten til Ceylon den 16/5 1620 søgte Ove Gedde kontakt med kejseren af Candy for at få en bekræftelse af den traktat, som Christian IV havde tiltrådt. Men da kejseren hverken ville eller kunne ratificere den på grund af portugisernes overmagt, men blot kunne tilbyde danskerne nogle usikre handelsrettigheder og ret til at bygge en fæstning, besluttede Gedde at sejle til Coromandelkysten i håb om at kunne etablere en dansk handelsstation der.
10. Den 13. september ankrede "Elephanten" med Ove Gedde op ved Tranquebar. Allerede næste dag sendte han en udsending til naiken i Tanjore med ønske om at få et møde i stand. I oktober blev Ove Gedde inviteret til Tanjore, hvor han i slutningen af november indgik en aftale med naiken om at overtage Tranquebar, indtægterne deraf samt ret til at opføre en fæstning på stedet mod en årlig tribut. Umiddelbart derefter blev opførelsen af Dansborg påbegyndt.